

על המשבר שפרץ מחדש בצורת מע"י

ב יום החמישי שעבר, הכל נראה עדיין כסדר. פינחס ספיר הזמין את שמעון פרס לארוחת-צהריים במלון סמואל בתל-אביב, כדי לדבר תכלית. ההנחה היתה, כי אפשר למצוא דרך ל-מניעת הפילוג. פרס שלף דף, עליו היו רשומות דרישותיהם המפורטות של ראשי רפ"י, הדף, שזכה במהרה בכינוי ה"צעטל" (הסתק), היה כתוב בכתב ידו של פרס. אופיינית לאימוץ בין השניים, שפרס לא מסר אותו לספיר, אלא קרא לו את תוכנו, והמוכיר הכללי רשם את התביעות על נייר משלו.

פרס תבע, כי משרד הביטחון יובטח ל-דין גם אחרי הבחירות; כי גולדה מאיר תרשת את כל תקופת הכהונה הבאה של ארבע שנים, ולא תעביר סמכויות חשובות לאחרים; כי אחרי שהיא תחולל להיות ראש-ממשלה תינתן אפשרות שחה לכל המוע-

ספיר: היועץ הלוחש לגולדה

דיין מתנדנד

נקבעה לשש בערב, בבית אוהל בתל-אביב. הופעת רשימתו של בן-גוריון, והסערה ש-פרצה בצמרת מע"י, חייבו גם התכנסות של לישכת המפלגה — עוד לפני ישיבת המרכז.

הלישכה התכנסה במשרדי המפלגה בר-חוב הירקון, מתוך ציפייה להכרעה גדולה. אבל לפני שיכלו החברים להתחמם ולת-פוס עמדות קיצוניות, מסרה גולדה על תוצאות התייחד של ארן. היא הודיעה, כי שר-הביטחון שוב אינו עומד על גוסס ה-סעיף הביטחוני של המצע, כפי שהגיש אותו. נסיגה זו, כפי שדיין הבהיר, נועדה כמחאה של רצון טוב. לעומת זאת, אינו מוכן להסתייג בפומבי מרשימתו של בן-גוריון.

נוצר איוון מחדש. גולדה היתה מוכנה להיענות למחאה, ואילו ספיר נטה לראות בזה תכסיס-השהייה נוסף של דיין. כמה דקות לפני שש, הופסק הדיון ומש-תחמו מיהרו לבית אוהל, בו עמד לעלות המסך על הצגה נרגשת לא סתומ. ראשון הגואמים דיבר לעניין: על הרשימה להס-תדרות. השני היה ברל רפסור, איש את-דוה-העבודה, שגם הסעים הופיע במכונסיים קצרים. הוא הציע שינוי בסדר-היום: "להפ-סיק את הדיונים האלה. המרכז צריך לדון במצב הפנימי במפלגה. מרמים אותנו, גוד-לים אותנו, סוחטים אותנו. מקיימים כל מיני ועדות של עשרה ואני שומע על ועדה של שניים — ואיננו יודעים שום דבר. תנו-עו הפועלים הולכת לאבדון. לא ייתכן ש-המרכז לא ידון בדברים אלה!"

ספיר מיהר להשיב לו: "ברל רפסור, ידידי הטוב — בעוד כמה ימים חייבים להגיש את רשימת המועמדים להסתדרות. עד אז יש הרבה עבודה טכנית...". לכן על המרכז לדון בהרכב הרשימה, אם כי הוא מסכים לדעתו של רפסור שהמצב ב-מפלגה מחייב דיון, וכל מה שאמרת זה נכון."

המרכז אישר את הרכב הרשימה (לפי א"ב), והחברים המרכזיים רצו בחזרה לר-חוב הירקון. כרגיל במצב של איוון עדיין, לא יכלה הלישכה לקבל שום הכרעה. הסד-פול המעשי במשבר שוב הועבר לפרסום מצומצם יותר: ספיר-פרס במישור אחד, גולדה-דיין במישור השני.

נהלו בביתה של גולדה. עוד לפני כניסתה לבית-החולים ביי-לינסון לבדיקות, ביום שישי אחרי הצהריים, באו אליה ספיר, ישראל גלילי, זיאמה ארן, ראובן ברקת. ספיר חזר שוב על הקו הנוקשה שלו. הפעם אף היה מוכן להרחיק-לכת, הציע לגולדה צעד דראסטי: אם דיין לא יסכים מייד להסתייג מרשימת בן-גוריון ולהשתבץ באופן פעיל במסע הבחירות של המערך — עליה להר-ציאו לא רק מהמפלגה, אלא גם ממשרד הביטחון.

גולדה לא הגיבה על ההצעה — לא בש-לילה ולא בחיוב. היה ברור שהיא שוקלת את ממשות הצעד. ואז נסלה הפתעה חדשה: דחקא זיאמה ארן, שהצטיין כיונה העיקרית ביותר בצמרת המפלגה, ביקש לעצור בעד ספיר, יעץ מתינות מכסימלית.

עמדה זו של ארן הפכה אותו, במרוצת סוף-השבוע, לאיש-מפתח. כי בטרם הספיקה גולדה להכריע בעניין, ולפני שפינחס ספיר יכול היה לגייס תומכים להצעתו, עשה משה דיין את המהלך ששוב שינה את המצב באופן מהותי. הוא פנה לארן, שיתחך בינו לבין גולדה.

על תוצאות התייחד האלה נועדה גולדה להודיע, באופן דרמטי, בישיבת הלישכה של המפלגה, ביום השני בערב.

הנסיגה המהירה

של דיין

ב יום השני של השבוע היה יום עמוס ו-במיוחד. עוד לפני שידעו על המשבר הפיתאומי העומד לפרוץ, קבעו מזכירי ה-מפלגה ישיבה של המרכז, כדי ללון בהג-

על דרישתו שיש להציג להם אולטימטום ולהסיק מסקנות. כלומר: לא לתת להם שהות עד לרגע הנוח להם לפרוש, אלא לאלץ אותם לעזוב מיד, כדי שהוא, ספיר, יוכל לנהל מערכת בחירות יעילה נגדם.

גולדה מאיר, שעשתה הכל כדי למנוע החרפת הסיכסוך, נפגעה עתה עמוקות. היא כעסה במיוחד על פירסום הצעת-הסיפוח של דיין, ראתה בכך נסיון להכשיל את פגי-שתה עם ניכסון.

היא הסכימה שיש להציג לראשי רפ"י דרישה מינימלית: עליהם להסתייג בפומבי מן הרשימה של בן-גוריון, ולקרוא לחברי המערך להצביע אך ורק למערך.

תגובת אנשי רפ"י: לא בא בחשבון. במרוצת הימים הספיקו לנסח תגובה מסוגנת ומחוכמת יותר: "אם נגמור את העניינים השנויים במחלוקת בינינו לבין צמרת מע"י, ולא יהיה פילוג, נמליץ בסני חברי המערך להצביע אך ורק למערך. אבל לא נצא נגד רשימת בן-גוריון."

תוצאות התייחד

של ארן

ב חזרה מלחמת עצבים. גולדה הב-ירה, שגם אם אינה מוכנה לגרש את אנשי רפ"י מהמפלגה — ובכך לספק להם הילת קדושים מעונים למערכת-בחירות נר-גשת — הרי שלא תצטער אם יחליטו בעצ-מם לפרוש. ואילו מקורביו של פרס הצ-הירו, שהם ישמחו אם צמרת המפלגה היא שתגרום לפילוג. דיין עצמו נותר מאוד מאמירת המילה שתהפוך את הפילוג לבלתי-נמנע.

מדים להתמודד על ראשות הממשלה; כי לרפ"י יובטחו תשעה ח"כים בכל מיקרה ושלושה שרים; כי רפ"י לבד תבחר את נציגיה בכנסת ובממשלה; כי ימסרו לה עמדות-השפעה בקביעת המדיניות הכספית וההסברה של המפלגה, וכן ייצגו נאות ב-מוסדות ההסתדרות. בקיצור: כות, כסף, כיסאות.

עד לקבלת תשובה ברורה, הצהיר פרס, אינו טעם להמשיך בישיבות הראוותניות של ועדת ההידברות.

על כן, כאשר התכנסה ועדת ההידברות, על עשרת חבריה (ארבעה מפא"י, שלושה רפ"י, שלושה אחדות-העבודה) היה ברור שאין לה מה לעשות, עד שיוכרע עניין הדרישות הכלולות ב"צעטל". אבל מכיון שהעסקנים הנכבדים לא יכלו לומר פיתאום כי כל הסיכסוך הצטמצם לעניינים של מי-רות והשפעה, הם פירסמו הודעה בה נאמר כי לא יערכו יותר ישיבות הידברות — עד שתועדת המצע חסיים את דיוניה בסעי-ים המדיניים.

כעסה של

גולדה

ב יום שישי בבוקר בא המינסה הג-דול. מודעה בולטת בעיתונים בישרה על הקמת רשימה של "ממשיכי רפ"י", אשר תתמודד בבחירות להסתדרות. היוו-מים: עורך במחנה לשעבר מאיר אביוהר, הממונה לשעבר איסר הראל, ויגאל הורר-ביץ, איש מושב באר-טוביה וקרוב משפח-תו של דיין. הם הודיעו שודי בן-גוריון יעמוד בראש הרשימה.

פינחס ספיר ניפגה במודעה זו כהכחעה